

OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Komentarz

Dariusz P. Kała

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Wolters Kluwer

OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Komentarz

Dariusz P. Kała

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Wolters Kluwer

WARSZAWA 2024

Stan prawny na 1 lutego 2024 r.

Dariusz P. Kała, nr ORCID: 0000-0002-2886-9117

Recenzent

Prof. dr hab. Marek Szewczyk

Wydawca

Anna Kieszek-Sobczyńska

Redaktor prowadząca

Joanna Cybulska

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-437-9

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. +48 728 313 462

e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Mojej Córce Teresie Marii

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Słowo wstępne	17
Ustawa z 24.08.1991 r. o ochronie przeciwpożarowej	19
Rozdział 1. Przepisy ogólne	21
Art. 1. [Zakres ochrony przeciwpożarowej]	21
Art. 2. [Definicje]	25
Rozdział 2. Zapobieganie pożarowi, klęsce żywiołowej lub innemu miejscowemu zagrożeniu	27
Art. 3. [Osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie przed pożarem]	27
Art. 4. [Obowiązki właściciela budynku, obiektu budowlanego lub terenu. Osoby wykonujące czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej]	36
Art. 4a. [Nabycie uprawnień inspektora ochrony przeciwpożarowej]	51
Art. 5. [Obowiązek połączenia systemu alarmowego z obiektem Państwowej Straży Pożarnej]	55
Art. 6. [Obowiązek spełnienia wymagań ochrony przeciwpożarowej]	58
Art. 6a. [Zastosowanie rozwiązań zamiennych w zakresie wymagań ochrony przeciwpożarowej]	67
Art. 6b. [Obowiązek uzgodnienia projektu zagospodarowania działki lub terenu, projektu architektoniczno-budowlanego oraz projektu	73

	technicznego pod względem zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej]	
Art. 6c.	[Uzgodnienie projektu zagospodarowania działki lub terenu, projektu architektoniczno-budowlanego oraz projektu technicznego w przypadku stosowania rozwiązań zamiennych]	77
Art. 6d.	[Zawiadomienie o uzgodnieniu projektu zagospodarowania działki lub terenu, projektu architektoniczno-budowlanego oraz projektu technicznego]	78
Art. 6e.	[Unieważnienie uzgodnienia projektu zagospodarowania działki lub terenu, projektu architektoniczno-budowlanego oraz projektu technicznego]	84
Art. 6f.	[Projekt zagospodarowania działki lub terenu, projekt architektoniczno-budowlany oraz projekt techniczny uzgodnione przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej]	88
Art. 6g.	[Delegacja ustawowa]	89
Art. 7.	[Dopuszczenie do użytkowania wyrobów stosowanych w jednostkach ochrony przeciwpożarowej]	90
Art. 7a.	[Procedura wprowadzania do użytkowania pojazdów pożarniczych sprowadzanych z zagranicy]	98
Art. 7b.	[Dopuszczenia i opinie – wyłączenie stosowania przepisów k.p.a.]	104
Art. 8.	[Usługi z zakresu ochrony przeciwpożarowej]	104
Art. 9.	[Obowiązek powiadamiania o zagrożeniu]	105
Art. 10.	(uchylony)	107
Art. 11.	(uchylony)	107
Art. 11a.	[Uczestnictwo członków ochotniczych straży pożarnych w przeglądach gminnych]	107
Rozdział 2a. Rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych		108
Art. 11b.	[Wymagania na stanowisko rzeczoznawcy]	108
Art. 11c.	[Przebieg egzaminu na rzeczoznawcę]	110

Art. 11d.	[Opłata za przeprowadzenie egzaminu]	116
Art. 11e.	[Udostępnienie informacji o egzaminie i opłacie]	118
Art. 11f.	[Wniosek o przyznanie prawa do wykonywania zawodu rzeczoznawcy]	119
Art. 11g.	[Przyznanie prawa do wykonywania zawodu rzeczoznawcy]	123
Art. 11h.	[Wykaz rzeczoznawców]	125
Art. 11i.	[Uprawnienia i obowiązki rzeczoznawcy]	127
Art. 11j.	[Samodzielne podnoszenie kwalifikacji zawodowych]	132
Art. 11k.	[Zawieszenie prawa do wykonywania zawodu rzeczoznawcy]	139
Art. 11l.	[Delegacja ustawowa – przebieg egzaminu, komisja egzaminacyjna, wnoszenie i zwrot opłat]	141
Art. 11m.	[Obowiązek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej]	142
Art. 11n.	[Nadzór nad działalnością rzeczoznawców]	144
Art. 11o.	[Udzielenie rzeczoznawcy upomnienia, zawiadomienie o stwierdzeniu nieprawidłowości w działalności rzeczoznawcy]	149
Art. 11p.	[Postępowanie wyjaśniające]	152
Art. 11r.	[Stwierdzenie nieprawidłowości w działalności rzeczoznawcy]	153
Art. 11s.	[Cofnięcie prawa do wykonywania zawodu]	162
Art. 11t.	[Ponowne przystąpienie do egzaminu po cofnięciu prawa do wykonywania zawodu]	163
Rozdział 3. Organizacja ochrony przeciwpożarowej		165
Art. 12.	[Nadzór nad funkcjonowaniem krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego]	165
Art. 13.	[Delegacja ustawowa – sposoby i warunki ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów]	167
Art. 14.	[Krajowy system ratowniczo-gaśniczy]	173
Art. 14a.	(uchylony)	178
Art. 14b.	(uchylony)	178
Art. 14c.	(uchylony)	178
Art. 14d.	(uchylony)	178

Art. 14e.	(uchylony)	178
Art. 14f.	(uchylony)	178
Art. 14g.	[System Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej]	178
Art. 14h.	[Przetwarzanie danych osobowych w Systemie Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej]	182
Art. 14ha.	[Współadministratorzy danych osobowych przetwarzanych w Systemie Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej; utrzymanie, rozbudowa i modyfikacja Systemu]	187
Art. 14i.	[Uzyskiwanie informacji o miejscu, z którego zostało wykonane połączenie do numeru alarmowego]	190
Art. 15.	[Jednostki ochrony przeciwpożarowej]	191
Art. 16.	[Zadania i organizacja Państwowej Straży Pożarnej oraz ochotniczych straży pożarnych – odesłanie]	193
Art. 16a.	[Strażacy jednostek ochrony przeciwpożarowej]	194
Art. 17.	[Tworzenie, przekształcanie i likwidacja jednostek ochrony przeciwpożarowej]	203
Art. 18.	[Określenie szczegółowych zasad działania jednostek ochrony przeciwpożarowej]	206
Art. 19.	(uchylony)	208
Art. 20.	[Włączenie jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego]	208
Art. 21.	[Uprawnienia wojewody]	210
Art. 21a.	[Obowiązek zasięgania opinii o projektach aktów prawnych dotyczących ochrony przeciwpożarowej]	212
Art. 21b.	[Zadania własne powiatu w zakresie ochrony przeciwpożarowej]	214
Rozdział 4. Działanie ratownicze		217
Art. 22.	[Kierowanie działaniem ratowniczym]	217
Art. 23.	[Uczestnictwo jednostki ochrony przeciwpożarowej w działaniach ratowniczych poza terenem jej działania]	223
Art. 24.	[Działania ratownicze na terenie placówek dyplomatycznych]	227

Art. 25.	[Uprawnienia kierującego działaniem ratowniczym]	230
Rozdział 5. Uprawnienia strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej		
Art. 26.	[Jednorazowe odszkodowanie i renta]	235
Art. 26a.	(uchylony)	237
Art. 27.	[Korzystanie z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych]	238
Art. 27a.	[Prawo do odzieży specjalnej i ekwipunku osobistego]	240
Art. 28.	(uchylony)	241
Rozdział 6. Świadczenia rzeczowe i finansowe		
Art. 29.	[Pokrywanie kosztów funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej]	242
Art. 30.	[Pokrywanie kosztów nabycia i utrzymania urządzeń przeciwpożarowych w budynkach, obiektach lub terenach]	244
Art. 31.	[Przekazywanie sprzętu ochotniczym strażom pożarnym]	246
Art. 32.	[Ponoszenie kosztów wyposażenia i utrzymania jednostek ochrony przeciwpożarowej]	247
Art. 33.	[Finansowanie z budżetu państwa kosztów funkcjonowania jednostek działających w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego]	248
Art. 33a.	(uchylony)	250
Art. 34.	(uchylony)	250
Art. 35.	(uchylony)	250
Art. 36.	(uchylony)	250
Art. 37.	(uchylony)	250
Art. 38.	[Składka zakładów ubezpieczeń na cele ochrony przeciwpożarowej]	250
Art. 39.	[Przeznaczenie i rozdział środków finansowych przeznaczonych wyłącznie na cele ochrony przeciwpożarowej]	252

Rozdział 7. Przepisy przejściowe i końcowe	253
Art. 40. [Przekształcenie ochotniczych straży pożarnych w stowarzyszenia]	253
Art. 41. [Uprawnienia funkcjonariuszy pożarnictwa zatrudnionych w resortowych jednostkach organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej]	254
Art. 42. (uchylony)	254
Art. 43. [Przekształcenie zakładowych straży pożarnych w zakładowe służby ratownicze]	254
Art. 44. [Ponoszenie kosztów utrzymania jednostek ochrony przeciwpożarowej przez właściciela, zarządcę lub użytkownika budynku lub obiektu]	255
Art. 44a. [Ustawa a Prawo geologiczne i górnicze]	255
Art. 45. [Utrzymanie w mocy aktów wykonawczych]	255
Art. 46. [Przepis derogacyjny]	256
Art. 47. [Wejście w życie ustawy]	256
Literatura	257
Akty prawne	261
Orzecznictwo	267
Strony internetowe	271

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

k.c.	–	ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.)
k.k.	–	ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.)
Konstytucja RP	–	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
k.p.a.	–	ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.)
k.w.	–	ustawa z 20.05.1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2023 r. poz. 2119)
pr. bud.	–	ustawa z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2023 r. poz. 682 ze zm.)
pr. ośw.	–	ustawa z 14.12.2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.)
r.KSRG	–	rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 17.09.2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz.U. poz. 1737)
r.o.p.b.	–	rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7.06.2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych

	–	objektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2023 r. poz. 822)
rozporządzenie 2016/679	–	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1, ze sprost.)
r.WOP	–	rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z 24.08.1992 r. w sprawie zasad i trybu wykonywania zadań przez Wojskową Ochronę Przeciwpożarową (Dz.U. Nr 66, poz. 334 ze zm.)
u.o.i.n.	–	ustawa z 5.08.2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 756 ze zm.)
u.OSP	–	ustawa z 17.12.2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 194 ze zm.)
u.ppoż.	–	ustawa z 24.08.1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2057 ze zm.)
u.PSP	–	ustawa z 24.08.1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 1969 ze zm.)
u.s.o.	–	ustawa z 7.09.1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.)
u.s.p.	–	ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1526 ze zm.)

Inne

KSRG	–	krajowy system ratowniczo-gaśniczy
NSA	–	Naczelny Sąd Administracyjny
OSP	–	Ochotnicza Straż Pożarna
PSP	–	Państwowa Straż Pożarna
SN	–	Sąd Najwyższy

SWD PSP	–	System Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej
TK	–	Trybunał Konstytucyjny
WSA	–	Wojewódzki Sąd Administracyjny

SŁOWO WSTĘPNE

Ustawa o ochronie przeciwpożarowej to jeden z najtrwalszych elementów systemu prawa polskiego. Istnieje w prawie polskim od okresu międzywojnia do dzisiaj, w swoich kolejnych wersjach i nowelizacjach. Jest ona fundamentem systemu ochrony przeciwpożarowej w Polsce obok ustawy o Państwowej Straży Pożarnej i ustawy o ochotniczych strażach pożarnych. Przy czym to ustawa o ochronie przeciwpożarowej jest najważniejszym aktem prawnym w systemie ochrony przeciwpożarowej w Polsce, ponieważ ustawa o Państwowej Straży Pożarnej powstała zasadniczo w latach 90. XX w., a ustawa o ochotniczych strażach pożarnych w 2021 r. Rozwój systemu przeciwpożarowego sprawił, że te dwie ostatnio wymienione ustawy wyodrębniły się jako samodzielne akty prawne z ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Trwałość ustawy o ochronie przeciwpożarowej w systemie prawa polskiego świadczy o tym, że system przeciwpożarowy jest jednym z najważniejszych podsystemów państwa polskiego i jego systemu bezpieczeństwa, który chroni nas przed zagrożeniami pochodzącymi od praktycznie wszystkich żywiołów, tj. ognia, wody, powietrza i ziemi.

Niniejszy *Komentarz* wpisuje się naukę prawa polskiego obok innych komentarzy do ustawy o ochronie przeciwpożarowej, które jednak nie powstawały dotychczas w jakiejś znaczącej liczbie. Zasadniczo po 1990 r., od czasu, kiedy obowiązuje obecna ustawa o ochronie przeciwpożarowej, ukazał się tylko jeden komentarz, tj. *Ustawa o ochronie przeciwpożarowej z komentarzem* (Kraków–Tarnobrzeg 2010) autorstwa B. Ku-

rzępy, którego nie można jednak uznać za opracowanie wyczerpujące. Komentarz ten nie miał wznowień i z uwagi na wiele nowelizacji, które zmieniały ustawę o ochronie przeciwpożarowej od 2010 do 2023 r., jest w wielu miejscach już nieaktualny. Odpowiedzią na tę lukę na rynku publikacji jest niniejsze opracowanie.

W *Komentarzu* przedstawiono autorską koncepcję stosowania ustawy o ochronie przeciwpożarowej, opartą na analizie między innymi stanowisk administracji i sądów oraz na własnych wieloletnich doświadczeniach naukowych i praktycznych autora.

Dziękuję Wydawnictwu Wolters Kluwer za umożliwienie wydania *Komentarza*, wydawcy Pani Annie Kieszek-Sobczykńskiej za wsparcie i pomoc w wydaniu tej publikacji oraz wszystkim osobom z wydawnictwa odpowiedzialnym za prace redakcyjne i techniczne, bez których książka ta nie mogłaby się ukazać w niniejszym kształcie.

Dziękuję Panu Profesorowi dr. hab. Markowi Szewczykowi za recenzję publikacji.

Dziękuję mojej Żonie Żanecie, której nieustanne towarzyszenie, wsparcie i inspiracja podczas przygotowywania tego opracowania stanowiły nieocenioną pomoc.

Kobyłka, A.D. 2024

dr Dariusz P. Kała

USTAWA

z 24.08.1991 r.

o ochronie przeciwpożarowej

(Dz.U. z 2022 r. poz. 2057; zm.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1088, poz. 1560)

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres ochrony przeciwpożarowej]

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- 1) zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- 2) zapewnianie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia oraz na rzecz ochrony ludności;
- 3) prowadzenie działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej.

W art. 1 u.ppoż. zawarto **definicję legalną ochrony przeciwpożarowej**. W przepisie tym wskazuje się przede wszystkim **cel** ochrony przeciwpożarowej oraz **sposoby** jego realizacji.

Ochrona przeciwpożarowa ma na celu ochronę **najistotniejszych wartości świata stworzonego**, jak życie, zdrowie, mienie, środowisko, przed

jednymi z **najpoważniejszych zagrożeń**, jakie mogą dotknąć tych wartości, tj. pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem.

Przepis wskazuje na trzy kategorie działań, które mają służyć ochronie wartości przed zagrożeniami. Zalicza się do nich działanie o charakterze **prewencji, przygotowania** do zwalczania zagrożenia i czynnego **zwalczania** zagrożenia.

Takie zdefiniowanie ochrony przeciwpożarowej ustala pewien paradygmat jej postrzegania i realizowania. Ochrona przeciwpożarowa nie może polegać tylko na podjęciu działań w momencie wystąpienia zagrożenia, ale przede wszystkim w dużym stopniu powinna się także koncentrować na podjęciu działań zmierzających do minimalizacji wystąpienia zagrożeń, a także dobrego przygotowania do czynnego zwalczania zagrożenia.

Ustawa o ochronie przeciwpożarowej nie definiuje takich pojęć, jak: „życie”, „zdrowie”, „mienie”, „środowisko”, „pożar”, „klęska żywiołowa”. Należy zatem odwołać się do ich definicji występujących w innych aktach prawnych bądź orzecznictwie sądowym lub nauce prawa¹.

Pojęcia życia, zdrowia, mienia i środowiska należy rozumieć szeroko. Chodzi tutaj o ochronę życia zarówno ludzi, jak i zwierząt, na przykład zwierząt w gospodarstwach domowych, na wypadek pożaru czy powodzi. Chodzi także o mienie państwowe, samorządowe, jak i prywatne. Wykładnia taka znajduje uzasadnienie w łacińskiej paremii *lege non distinguente nec nostrum est distinguere* (czego prawo nie rozróżnia, tego nie należy rozróżniać). Skoro ustawodawca nie wskazał, o jakie kategorie

¹ Co do rozumienia takich pojęć, jak: „życie”, „zdrowie”, „mienie”, „środowisko” zob. D.P. Kała, R. Tabaszewski, *Przesłanki podmiotowe i przedmiotowe nadania Odznaki Świętego Floriana oraz Krzyża Świętego Floriana*, „Radca Prawny” 2022/1, s. 125–128, <https://www.ejournals.eu/Radca-Prawny/2022/1-30-2022/art/21501/> (dostęp: 8.01.2024 r.). Co do rozumienia takich pojęć, jak: „pożar”, „klęska żywiołowa” zob. D.P. Kała, *Ochotnicze straże pożarne. Komentarz*, Warszawa 2023, s. 31–33.

ochrony życia i zdrowia chodzi, to nie można zawężyć ochrony życia i zdrowia jedynie do ludzi.

Definicja legalna **innego miejscowego zagrożenia** została zawarta w art. 2 pkt 3 u.ppoż. Zgodnie z tym przepisem „inne miejscowe zagrożenie” to zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. Do innych miejscowych zagrożeń zalicza się na przykład uszkodzenia maszyn, pojazdów, obiektów, skażenie środowiska występujące na niewielkim obszarze, rój owadów.

Definicja legalna zapobiegania powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia została zamieszczona w art. 2 pkt 1 u.ppoż. „Zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia” to: a) zapewnienie koniecznych warunków ochrony technicznej nieruchomościom i ruchomościom, b) tworzenie warunków organizacyjnych i formalnoprawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także przeciwdziałających powstawaniu lub minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Sposoby zapobiegania powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia zostały określone w rozdziale 2 ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Zalicza się do nich na przykład zabezpieczenie budynku, obiektu lub terenu przed pożarami, przykładowo przez przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych; wyposażenie budynku, obiektu budowlanego lub terenu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice; uwzględnienie wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej przy zagospodarowaniu i uzbrajaniu terenu.

Sposoby **zapewniania sił i środków** do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia wskazano w rozdziale 3

ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Do działań tych zalicza się na przykład tworzenie i organizowanie jednostek ochrony przeciwpożarowej państwowej, ochotniczej i zakładowej straży pożarnej, utworzenie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

W świetle projektu ustawy o ochronie ludności² przez „ochronę ludności” rozumie się zintegrowaną działalność organów administracji publicznej oraz podmiotów ochrony ludności, mającą na celu zapewnienie bezpieczeństwa obywateli w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych lub wywołanych działalnością człowieka, w tym ochronę życia i zdrowia ludności, ochronę mienia, dziedzictwa kulturowego oraz środowiska naturalnego.

Definicja legalna **działań ratowniczych** została zawarta w art. 2 pkt 2 u.ppoż. Zgodnie z tym przepisem „działania ratownicze” to każda czynność podjęta w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska, a także likwidacja przyczyn powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Do **jednostek ochrony przeciwpożarowej** zalicza się, zgodnie z definicją legalną z art. 15 u.ppoż.: 1) jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, 2) jednostki organizacyjne Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej, 3) zakładowe straże pożarne, 4) zakładowe służby ratownicze, 5) gminne zawodowe straże pożarne, 6) powiatowe (miejskie) zawodowe straże pożarne, 7) terenowe służby ratownicze, 8) ochotnicze straże pożarne, 9) związki ochotniczych straży pożarnych, 10) inne jednostki ratownicze.

Katalog działań składających się na ochronę przeciwpożarową wskazany w art. 1 u.ppoż. ma charakter **zamknięty**.

² Projekt ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, Rządowe Centrum Legislacji, <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12322353/katalog/12604997#12604997> (dostęp: 31.01.2024 r.).

Art. 2. [Definicje]

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) zapobieżeniu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia – rozumie się przez to:
 - a) zapewnienie koniecznych warunków ochrony technicznej nieruchomościom i ruchomościom,
 - b) tworzenie warunków organizacyjnych i formalnoprawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także przeciwdziałających powstawaniu lub minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- 2) działaniach ratowniczych – rozumie się przez to każdą czynność podjętą w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska, a także likwidację przyczyn powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- 3) innym miejscowym zagrożeniu – rozumie się przez to zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków;
- 4) krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym – rozumie się przez to integralną część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, obejmującą, w celu ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń; system ten skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje, straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych.

W art. 2 u.ppoż. znajduje się słowniczek ustawowy, w którym zawarto podstawowe definicje legalne związane z ochroną przeciwpożarową. Co

do rozumienia takich pojęć, jak: „życie”, „zdrowie”, „mienie”, „środowisko”, „pożar”, „klęska żywiołowa” zob. komentarz do art. 1.

Zgodnie z art. 12 u.ppoż. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji pełni nadzór nad funkcjonowaniem krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Zasady funkcjonowania KSRG określają między innymi art. 14 u.ppoż. oraz rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 17.09.2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Obecnie KSRG obejmuje: 504 jednostki ratowniczo-gaśnicze, 5030 jednostek OSP włączonych do KSRG, 3 zakładowe straże pożarne, 2 lotniskowe służby ratowniczo-gaśnicze, 23 jednostki wojskowych straży pożarnych³.

W 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli wydała raport kontrolny „Funkcjonowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego”⁴.

³ Organizacja KSRG, <https://www.gov.pl/web/kgpsp/organizacja-ksrg> (dostęp: 13.02.2024 r.).

⁴ KPB.430.001.2021, nr ewid. 7/2021/P/20/035/KPB, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,23834,vp,26572.pdf> (dostęp: 9.01.2024 r.).

ROZDZIAŁ 2

Zapobieganie pożarowi, klęsce żywiołowej lub innemu miejscowemu zagrożeniu

Art. 3. [Osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie przed pożarem]

1. Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.
2. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także podmioty, o których mowa w ust. 1, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych, w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach.
3. Obowiązki zawarte w ust. 1 i 2 dotyczą również gmin w zakresie sprawowania nadzoru nad zadaniami określonymi w art. 1 pkt 1.

Artykuł 3 u.ppoż. stanowi ogólny przepis nakładający na różne podmioty obowiązki związane z zapobieganiem powstawaniu pożarowi oraz